

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
कृषि सेवा, मत्स्य (फिसरिज) समूह, अधिकृत नवौं तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित
परीक्षाका पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ – लिखित परीक्षा

भाग २ – अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न सख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	१०	१०×५=५०	छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्रावाधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन ।
- लिखित परीक्षाका माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरु नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन ।
- समस्या समाधानका उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।
(क) पहिलो भागमा समस्याका पहिचान ।
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि सुझाव ।
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएका भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाका मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेका सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०७८।०२।२१ गते देखि ।

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.३ विद्यमान नेपालको संविधान
 - १.४ संघ, प्रदेश र स्थानिय तह बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
 - २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु
 - २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
३. व्यवस्थापन
 - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
 - ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
 - ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
४. विकासका आयामहरु
 - ४.१ विकास प्रशासनका अवधारणा
 - ४.२ विकासमा जनसहभागिता
 - ४.३ आवधिक योजना
 - ४.४ दिगा विकास
 - ४.५ विकेन्द्रीकरण
 - ४.६ गरीबी निवारण
 - ४.७ सुशासन
 - ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
 - ४.९ जनसंख्या र बसाईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
 - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
 - ५.७ निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन चक्र, निर्वाचन व्यवस्थापन
६. नेपाली समाज र यसको बनोट
 - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

- समाप्त -

प्रथमपत्र खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी

अंकभार— ५०

१. प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७, प्रदेश नं.२
२. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
३. नेपाल कृषि सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति) नियमहरु, २०५१
४. जलचर संरक्षण ऐन, २०१७
५. चालु आवधिक योजना (कृषि सम्बन्धी)
६. दीर्घकालीन कृषि-योजना (Agriculture Perspective Plan)
७. नेपालमा मत्स्य विकासका संभाव्यता, अवसर तथा चुनौतीहरु
८. गरिबी निवारणमा मत्स्य विकासका भूमिका
९. मत्स्य विकासमा महिला सहभागिता
१०. माछा उत्पादन र बाजार व्यवस्था
११. सरकारी मत्स्य विकास केन्द्रहरु (श्रोत केन्द्रहरु) र तिनीहरुको भूमिका
१२. मत्स्य अनुसन्धान केन्द्रहरु
१३. कृषि क्षेत्रमा मत्स्य विकासको योगदान
१४. मत्स्य प्रसार कार्यक्रम – वर्तमान नीतिहरु
१५. मत्स्य विकासमा स्थानीय निकायहरु (जि.वि.स./गा.वि.स.) र गैर-सरकारी संस्थाहरु (NGO \ INGOs) ले खेलन सक्ने भूमिका
१६. मत्स्य विकास र वातावरण संरक्षण
१७. स्थानीय माछाहरुका संरक्षण
१८. मत्स्य विकास कार्यक्रमको पकेट प्याकेज र रणनीति (Pocket Package Strategy)
१९. मत्स्य विकाससँग अन्य निकायहरूसँग समन्वय
२०. मत्स्य रोगहरु – समस्या र निदानका उपायहरु
२१. माछा सुकाउने तरीकाहरु
२२. माछा फार्महरुका स्थल छनौट, पोखरी निर्माण र तिनीहरुको व्यवस्थापन
२३. माछाभूरा उत्पादनका तरीकाहरु र ढुवानी व्यवस्था
२४. मत्स्य विकासमा निजी क्षेत्रको भूमिका
२५. नेपालमा सिफारिस गरिएका माछाका जानकारीहरु
२६. मत्स्य ह्याचरी र नर्सरीका व्यवस्थापन
२७. निजी क्षेत्रका ह्याचरी र नर्सरीहरु
२८. माछापालन तरीकाहरु (Fish Culture Techniques)
 - (क) सघन माछापालन (Intensive System)
 - (ख) अर्ध सघन माछा पालन (Semi-intensive System)
 - (ग) साधारण माछा पालन (Extensive System)
२९. माछा उत्पादन तरीकाहरु (Fish Production Techniques)
 - (क) पोखरीमा माछा पालन (Pond Fish Culture)
 - (ख) एकीकृत माछा पालन (Integrated Fish Culture)
 - (ग) धान खेतमा माछा पालन (Rice Fish Culture)
 - (घ) पिंजडा र इन्क्लोजरमा माछा पालन (Cage & Enclosure Fish Culture)